

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Etterretninger
om
Biborg Kathedralskole

Skoleaaret 1847—1848

med

Indbydelse til Skolens aarlige Examen

i Juli 1848.

Udgivet

af

F. C. Olsen,

Skolens Rector.

Biborg, 1848.

Trykt i Stiftsbostrykkeriet hos S. Wising.

Nybyøbing Kathedralskole.

Efterretninger

om

Viborg Kathedralskole

i

Skoleaaret 1847—1848.

med

Indbydelse til Skolens nærlige Examen

i Mæret 1848.

Udgivet

af

F. C. Olsen,
Skolens Rector.

Viborg, 1848.

Trykt i Stiftsbogtrykkeriet hos S. Wißing.

Ved Slutningen af Skolæaaret 1846—47 talte Viborg
Kathedralskole 56 Disciple. Af disse bleve 3 dimitterede til
Universitetet, nemlig Carl Marinus Reiff, Søn af Adjunct
Reiff her ved Skolen, Christian Holm, Søn af Etats-
raad Holm paa Dalsgaard, og Jens Nicolai Peth Dals-
gaard, Søn af Proprietair Dalsgaard til Krabbesholm
ved Skive. Examen's Udfald er angivet paa den vedføiede Liste.

Desuden ere deels ved indværende Skolæaars Begyndelse,
deels i Løbet af samme, Følgende blevne udmeldte af Sko-
len: Brødrene Frederik og Henrik Gundelach, Cas-
par Ring, Jens Bloch Aagaard, August Aagaard,
Anders Sørensen, Hans Dahl og Ernst Wesen-
berg.

	Udar- beidelse i Moder- maalet.	Latin.	Latinisk Ettil.	Græsk.	He- braisk.	Reli- gion.	Geogra- phie.	Hi- storie.	Arith- metik.	Geome- tric.	Tydsf.	Fransk.	Soved- Charakter.
C. M. Keis	h. ill.	laud.	n. cont.	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	Haud illaud.
J. A. Delogaard .	laud.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	Laudabilis.
Chr. Solm	h. ill.	h. ill.	laud.	h. ill.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	n. cont.	h. ill.	Id. p. c.	laud.	Haud illaud.

Ved Skolcaarets Begyndelse eller lidt senere optoges følgende 8 Disciple:

3 4de Klasse: Hans Daniel Nielsen og som 3ffe-studerende Hans Jacob Bjerregaard.

3 3die Klasse: Julius Christopher Wilh. Schousboe.

3 2den Klasse: Sally Philip sen.

3 1ste Klasse: Peter Preisler, Wilh. Grønbech, Hakon Peter Vorring og Heinrich Christian Rasborg Sørensen.

Fra den 1ste April 1848 optoges endvidere i Skolens 2den Klasse: Claus Frees Hornemann.

Skolen tæller altsaa for Diebliffet 54 Disciple, der ere saaledes fordeelte i Klasserne*):

VI Klasse.

- A. 1. Carl Georg Gotfred Faber (Proprietair Faber, paa Randrup).
2. Albert Philip Bregendahl Møller (Provst Jens Møller i Bremen).
3. Christian Adam Wilhelm Michelsen (Provst Michelsen i Thisted).
4. Christian Carl Jens Stochholm (afdøde Stiftsprovst Stochholm i Aalborg).
5. Thomas Lange (afdøde Cancelliraad, Postsecretair Lange i Kjøbenhavn).
6. Claus Nicolai Dahl (Stolelærer Dahl i Holstebro).

*) Fadrenes Navne tilføies i Parenthes.

- B.**
7. Jens Christensen (afdøde Gaardmand Christen Jensen Smollerup i Tastum).
 8. Sophus Theodor Krarup Smith (Birke-dommer Smith paa Fanøe).
 9. Christian Ditlev Lüttichau (Hoffjægermester Lüttichau til Thiele).
 10. Henrik Møller (Cancelliraad, Landsoverretsprøcurator Møller i Viborg).

V Klasse.

- A.**
1. Frederik Vilgaard (Procurator Vilgaard i Skive).
 2. Hannibal Hoff (Districtslæge Hoff i Viborg).
 3. Emil Johannes Olsen (Rector Olsen i Viborg).
 4. Christian Jeppesen Frost (Kjøbmand Frost i Thisted).
 5. Newton Magellan Smith (Consul Smith i Lemvig).
 6. Frants Frederik Sophus Bretton (Kammerherre, Stiftamtmand, Baron v. Bretton i Viborg).
 7. Peter Birch Bay (afdøde Proprietair Bay paa Biffum).
- B.**
8. Carl Nicolaus Christensen (Procurator Christensen i Lemvig).
 9. Frederik Benedict Møller (Broder til Nr. 2 i VI R).

10. Biggo Baldemar Aagaard (Justitsraad Amtsforvalter Aagaard i Thisted).
11. Frants Buchwaldt (Kjobmand Buchwaldt i Viborg).
12. William Johann Hoff (Broder til Nr. 2 i V Kl.)
13. Hans Helmuth Lüttichau (Broder til Nr. 9 i VI Kl.)
14. Magnus Strom Lumholdt (Krigsraad, Districtslæge Lumholdt i Skive).
15. August Bretton (Broder til Nr. 6 i V Kl.)
16. Zver Nvistgaard Holm (Postmester Holm i Skive).

IV Klasse.

1. Hans Daniel Nielsen (afdøde Forpagter Nielsen).
2. Peter Christian Schiott Bagger (Apotheker Bagger i Viborg).
3. Ole Strom Thorson (Amtstuefuldmægtig Thorson i Viborg).
4. Johannes Frederik Spleth (Provst Spleth i Smorup).
5. Gustav Leopold Ferdinand Hoff (Broder til Nr. 2 i V Kl.)
6. Hans Christian Mygind (Pastor Mygind i Lem).

Ikke-studerende:

7. Hans Jacob Bjerregaard (Proprietair Bjerregaard til Herningsholm).
8. David Hornsyld Aagaard (Pastor Aagaard i Skive).
9. Jens Harald Lind (Justitsraad, Stiftophyficus Lind i Viborg).

III Klasse.

1. Michel Kjeldsen (Proprietair Kjeldsen til Lynderupgaard).
2. Jens Andreas Dybdahl (Skolelærer og Kirkesanger Dybdahl i Selde).
3. Julius Christopher Wilhelm Schousboe (Pastor Schousboe i Odense og Otting).
4. Niels Andreas Buchwaldt (Broder til Nr. 11 i V Kl.)
5. Frederik Andreas Kappel (Boghandler Kappel i Viborg).
6. Emil Holger Buchwaldt (Broder til Nr. 11 i V Kl.)

Ikke-studerende:

7. Hans Jensen Bjerregaard Bay (Broder til Nr. 7 i V Kl.)

II Klasse.

1. Marcus Achthon Wesenberg (Overlærer, Magister Wesenberg i Viborg).

2. Johannes Caspar Michelsen (Dugmagermester Michelsen i Viborg).
3. Claus Frees Hornemann (Pastor Hornemann i Durup).
4. Dve Gedde (Capitain Chr. v. Gedde, Chef for 1ste Comp. ved 4de Reservebataillon).
5. Thomas Ludvig Møller (Skolelærer og Kirkesanger Poul Møller i Dverlund).
6. Sally Philippsen (Kjebmand Philippsen i Viborg).

I Klasse.

1. Heinrich Christian Rasborg Sørensen (Landsmaaler Rasmus Sørensen, Eier af Kallesstrup).
2. Biggo Joachim Coelestinus Hindberg (Sognepræst ved Sønderfogns Kirke i Viborg, Hindberg).
3. Hans Peter Preisler (Gjæstgiver Preisler i Viborg).
4. Hakon Peter Borring (Informator N. F. C. Borring i Kjøbenhavn).
5. Wilhelm Grønbech (Kammerraad Grønbech til Etkjær).
6. Anders Dyrbye (Dyrlæge Dyrbye i Viborg).

Om alle Disciplene i den overste Klasseafdeling (6te Kl. A.) agter Rector at gjøre Dimissionsanmeldelse i Forventning af, at de ved Afgangsproven, der holdes i Slutningen af September Maaned, ville vise sig værdig til Dimission. Kun maa den Overste blandt dem undtages, da han paa Grund af Sygdom og svækket Helbred allerede i længere Tid har været afholdt fra at søge Skolen og overhovedet fra al aandsanstrengende Læsning, saa at denne haabefulde Discipel, der baade ved sin Flid og sine Evner vilde have været en af Skolens bedste Dimittender, visnok heller maa frastige sig den Glæde iaar at følge med sine Klassekammerater til Universitetet end — om han end følte sine Kræfter betydelig tilbage — indlade sig paa en vovelig Kraftanstrengelse for at indhente det Tabte.

Skolens Omdannelse efter Grundsætningerne i den provisoriske Underviisningsplan af 25de Juli 1845 med Hensyn til Schema og Plan for Underviisningen er iaar bleven fortsat. Det Hold Disciple, hvormed Begyndelsen var steet, var nu rykket op i 4de Kl., hvor en liden Udvidelse af Tiden til Underviisningen i det græske Sprog gjordes fornøden, ligesom Totalbeløbet af Læretimernes Antal for hele Ugen maatte bringes ned til det Anordnede ved at gjøre en Indstrækning for nogle Fag*). De to Timer Græsk, der endnu

*) Dette er dog ikke ganske steet; 4de Kl. har i Aar havt 1, og 3die Kl. 2 Timer om Ugen meer end det Anordnede, som en Folge af, hvad der ved fælleds Overlæg var besundet idetmindste for Diebliffet rigtigst.

Underviisningstimerne's Fordeling i Skoleaaret 1847—1848.

	1 Kl.	2 Kl.	3 Kl.	4 Kl.	5 Kl. A og B.	6 Kl. A og B.
Danst	6 Timer.	4 Timer.	2 Timer.	2 Timer.	2 Timer.	3 Timer*).
Lybsk	6 —	5 —	2 —	2 —	3 —	2 —
Fransk	= —	6 —	4 —	3 —	2 —	3 —
Latin	= —	= —	12 —	9 —	9**)	9 —
Græsk	= —	= —	= —	5 —	5 —	5 —
Hebraisk	= —	= —	= —	= —	2**)	2 —
Religion	3 —	3 —	2 —	2 —	3 —	3 —
Historie	3 —	2 —	2 —	} 3 —	3 —	3 —
Geographie	2 —	2 —	2 —		2 —	2 —
Naturhistorie	3 —	2 —	2 —	2 —	2 —	= —
Regning	4 —	3***)	= —	= —	= —	= —
Mathematik	= —	= —	3 —	3 —	3 —	4 —
Skrivning	5 —	5***)	3 —	2 —	= —	= —

*) En af disse Timer anvendes til dansk Litteraturhistorie.

***) 3 2 Stiletimer og i Hebraisk ere Klasseafdelingerne adskilte.

***) 3 disse Regnetimer og i Skrivning undervises 1ste og 2den Klasse samlet.

vare beholdte i 3die Kl., faldt naturligviis bort. For i de 2 nederste Klasser at kunne gjenneemgaae hele Stroms naturhistoriske Læsebog, som iaar er bleven indført til Brug ved Underviisningen, blev der givet Naturhistorien i 1ste Kl. 3 ugentlige Timer istedetfor 2, hvilken Time blev tagen fra det Danste, i hvilket Fag Erfaringen havde viist, at Læreren kunde behjælpe sig med mindre Tid end den, han hidtil havde havt til Raadighed. Underviisningen har saavel i Naturhistorie som i Religion, Historie og Geographie ikke kunde andet end vinde betydeligt ved den fuldstændige Gjennemførelsen af Klasseindelingen, som først i det indværende Skoleaar har fundet Sted, idet 1ste og 2den Klasse forhen havde Fælledstimer i bemeldte Fag*). De øvrige Forandringer fremgaae af det vedføjede Schema sammenlignet med forrige Aars.

Udstillelsen af 1ste og 2den Klasse i de Læretimer, hvori de hidtil havde modtaget fælleds Underviisning, gjorde Ansættelsen af en 8de Lærer fornøden, hvorved det og blev muligt at gjøre nogen Indstrækning i det forholdsviis betydelige Antal af Extratimer, som besørgees af Skolens Lærere. Under den 6te Juli 1847 constituerede Directiønnen for Universitetet og de lærde Skoler Cand. theol. Lauritz Bartholomæus Spreckelsen som Lærer ved Skolen. De Fag, der bleve ham overdragne, ere: Historie

*) Disse Fælledstimer bestaae endnu, hvad Regning og Skrivning angaaer, da Discipeltallet tillader det, og ingen anden Grund er derimod.

i de 4 lavere Klasser, Geographie i 2—4de Kl. samt Dansk og Fransk i 2den Klasse.

Adjunct Ekeroth, som i forrige Sommer maatte foretage en Reise til Udlandet for sin Sundheds Skyld, tiltraadte igjen sine Functioner ved Skoleaarets Begyndelse.

Da Læreren i Sang, Organist Naumann, i April d. A. begav sig til Armeen som Frivillig, bifaldt Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet under den 25de April, at Adjunct Wille midlertid overtog Sangunderviisningen. I Slaget ved Slesvig havde Hr. Naumann det Uheld at falde i Fangenskab og er nu i Stabe.

Foruden de i forrige Program anførte tvende Skolebøger, hvis Indførelse ved Underviisningen i dette Aar var approberet, er efter en senere Bestemmelse, men dog fra Skoleaarets Begyndelse, indført til Brug ved den naturhistoriske Underviisning i 1ste og 2den Klasse: Stroms naturhistoriske Læsebog.

Øversigt over det, som er læst i Skoleåret 1847—1848.

D a n s k *)

1 Kl. 3 Grammatik efter Wølles Lærebog læst og repeteret flere Gange saavel Formlæren som Sætningslæren, dog med Forbigaaelse af nogle faa Anmærkninger. Klassen har havt 3 Timer ugentlig Stiil efter Dictat; de øvrige 3 Timer ere blevne anvendte deels til Læsning af Grammatik og Analyse deels til forskjellige Øvelser, navnlig Udenadstavning og Dplæsning af Prosa og Vers. Til Øvelser i Dplæsning er især benyttet dansk Læsebog af Funch, Røginb og Warburg, og Disciplene ere blevne vænnede til med egne Ord at gjengive Indholdet af det Dplæste. Hvor Indholdet opfordrede dertil, er det blevet gjort til Gjenstand for Samtale med og Forklaring for Disciplene.

2 Kl. Af de 4 ugentlige Timer ere de to anvendte til mundtlige Øvelser. Til Dplæsning og Analyse er Holsts profaiste Læsebog bleven benyttet. Formlære, Sætningslære samt de vigtigste Interpunctionsregler ere læste efter „Wølles Regler o. s. v.“ 3 de to øvrige Timer om Ugen er skrevet Stiil, i den første Deel af Året meest efter Dictat, senere Oversættelse fra Lybst eller en let historisk eller bibelhistorisk Fortælling.

3 Kl. Den ene af de to ugentlige Timer: Dplæsning, Analyse samt Repetition af Formlæren og Sætningslæren. Den anden Time Stiil: smaa historiske og bibelhi-

*) 3 1 Kl. Abj. Sagemann. 3 2 Kl. Sprekelsen; i de øvrige Abj. Wollc. Dansk Litteraturhistorie i 6 Kl. Rector Olsen.

historiske Opgaver, Oversættelse fra Lydst, Beskrivelser, Breve, skriftlig Gjenfortælling af noget af Læreren fortalt, samt ifølge Anvisningen i Borgens Veiledning: udvidet Fortælling, Individualiseringen og Begrebsadstillelse.

4 Kl. Den ene af de to egentlige Timer: Dplæsning, Analyse og Grammatik. Den anden Time skriftlige Øvelser tildeels ligesom i 3die Kl., kun efter en noget vanskeligere Maalestok; af og til smaa Udarbejdelser over et opgivet Emne, hvortil Dispositionen da er givet af Læreren. Da navnlig de historiske Stile blive skrevne paa Skolen, har det ei sjelden været nødvendigt at bruge begge de egentlige Timer (der paa Grund af to Friquarterer udgjøre tilsammen kun $1\frac{1}{2}$ Time) til Stiløvelser.

5 Kl. Udarbejdelser skrives her over frie Opgaver, undertiden historiske og religiøse Emner. Til de egentlige frie Opgaver dicteres undertiden, især i det første Halvaar, fuldstændige Dispositioner af Læreren; i ethvert Tilfælde gives Momenter, korte Oversigter og veiledende Vink. Disciplene øves i Dplæsning af prosaiske og versificerede Stykker. Desuden har Læreren af og til foredraget poetiske Stykker, samt dertil knyttet æsthetiske og litterairhistoriske Bemærkninger.

6 Kl. To Afhandlinger skrives om Maanedens, afværende over Religions-, historiske og frie Opgaver. Noget fuldstændig Disposition opgives ikke her (dicteres i det mindste aldrig) af Læreren inden Opgavens Besvarelse; i Almindelig gives dog Hovedmomenter og veiledende Anvisning. --- Den sidste Halvdeel af Thortsens Litteraturhistorie læst.

I n d s e e *

1 Kl. 4 Timer om Ugen Riises mindre tydske Læsebog, hvori der er læst fra Pag. 22 til Pag. 58. I de andre to ugentlige Timer er læst af Grammatik: Hjælpeverberne, de regelmæssige Verber, uregelmæssige Verber af 1ste Conjugation, samt første og anden Slægt af 2den Conjugation, — alt dette indøvet efter E. Wolles Materialier (3: forfra til Pag. 21 incl.); desuden Pronominer, Talord og foreløbig Indøvelse af Substantivers Declination.

2 Kl. I 3 Timer om Ugen Riises mindre Læsebog: fra Pag. 58 til 131. I 2 ugentlige Timer af Grammatik (Hjorts): foruden fortsat Indøvelse af det under 1ste Kl. Anførte, de øvrige uregelmæssige Verber, de ægte og uægte sammensatte Verber, samt Substantivernes Declination med de derhen hørende Regler, — Alt indøvet efter Materialier 3: Pag. 22 — 31; 42 — 47.

3 Kl. I den ene ugentlige Time læst af Hjorts tydske Læsebog: Pag. 5 — 7; 16 — 20; 113 — 122. I den anden Time: foruden Declinationsystemet fuldstændigt og Repetition af det forhen lærte, tillige Adjectiver med og uden Bestemmelsesord, indøvet efter Materialier: Pag. 40 — 52.

4 Kl. En Time om Ugen Hjorts Læsebog: Pag. 234 — 261 incl., med Forbigaaelse af et Par Smaastykker. En Time Grammatik (hele Formlæren undtagen Kjønlæren) og Materialier: Pag. 49 — 63 incl.

*) Adj. Wollc.

5 Kl. 2 Timer om Ugen Hjorts Læsebog: Die Schlacht bei Lützen (164—173); Bildung und Sitten des 12ten und 13ten Jahrhunderts (288—299); acht Gasmålde aus der Geschichte der spanske Niederlande (412—456). I det sidste Stykke staaer „Abdankung Wilhelms von Oranien“ (435—443) ikke i de ældre Udgaver og er derfor sprunget over. Een Time om Ugen Grammatik (hese Formlæren, incl. Kjonslæren, samt foreløbig Meddelelse af visse syntaktiske Bestemmelser) og Bresemanns Stilsøvelser: Pag. 42—52; 91—102. Repeteret er kun de vanskeligere Steder.

6 Kl. Den ene Time om Ugen læst: Schillers „Wallensteins Lager“ og efter Hjorts Læsebog: Reise in Afrika (312—321), Reise über Holland nach London (185—194), Reise in Brasilien (388—411), Dramaturgische Blätter aus Hamburg og über den Effect (575—579), über das Drama der Engländer, Franzosen und Spanier — og das Bild Franklins (593—611), samt endeel cursorisk og Intet repeteret. Den anden Time benyttet afværende til mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tydsk efter Bresemanns Stilsøvelser (121—141) og til skriftlige Øvelser. Intet repeteret.

Fransøisk*).

2 Kl. Efter Borrings Manuel ic. er læst fra Begyndelsen til S. 51. Af Sammes Grammatik**) læst

*) Adjunct Reisk. I 2den Klasse Hr. Spretkelsen.

**) Abrahams Grammatik skulde indføres i denne Klasse; men der var dengang ikke Exemplarer nok i Boghandelen.

Declinationerne, Reglerne for Kjønsdannelse og Fleertallets Dannelse, Adjectiverne, Talordene, Pronominerne, Hjælpeverbene og de regelmæssige Verberes Conjugation. Af Zengerslevs Materialier gennemgaaet Stykkerne I—VI og XIII—XIV.

3 Kl. I denne Klasse er afbenyttet Professor Abraham's franske Sproglære, 2den Udgave. Af denne er læst og repeteret det Vigtigste af Lyds læren og Bøiningelæren, nemlig: Læren om Declinationen og Artikken; Substantivernes og Adjectivernes Kjønsbøining (fra § 64 indtil § 72); Læren om Fleertallets Dannelse (fra § 74 indtil § 81); Adjectivernes Sammenligning; Talordene; Pronominerne; Verberne (fra § 109 indtil § 114, endvidere fra § 115 indtil § 120 inclusive, §§ 122 og 123, og endelig §§ 126 og 127.) Af Pronominerne ere indøvede efter Professor Zengerslevs Materialier: de personlige, possessive og demonstrative Pronomina, og af Verberne de regelmæssige Verber (Verberne af 3die Conjugation paa *avoir* undtagen), de passive, neutrale, pronominale og upersonlige Verber; fremdeles de uregelmæssige Verber af 1ste, 2den og 3die Conjugation (i Materialierne anført som 4de Conjugation) indtil det 7de Stykke (*plaire, taire, connaitre* &c.).

I Professor Borrings Manuel er læst og repeteret fra Pag. 41 indtil Pag. 107.

4 Kl. Ogsaa i denne Klasse er afbenyttet Professor Borrings franske Grammatik, hvoraf hele Formlæren, med Undtagelse af Reglerne for Kjønnen, er læst og repeteret. Af Professor Zengerslevs Materialier ere de uregelmæssige Verber af 2den, 3die og 4de Conjugation læste og repeterede.

Af Professor Borrings Haandbog i det franske Sprog er læst og repeteret fra Pag. 109 til Pag. 142, og fra Pag. 156 indtil Pag. 178.

5 Kl. Som Grammatik er afbenyttet Professor Borrings franske Grammatik, hvoraf hele Formlæren er læst og repeteret i Forbindelse med Reglerne for Rjønnet. Af Borrings franske Stiiløvelser ere de med ulige Numere betegnede Stykker fra Nr. 23 indtil Nr. 41 læste og repeterede i Forbindelse med de til disse Stykker hørende syntactiske Regler om Brugen af Pronominerne.

Som Læsebog er afbenyttet *Voyage du jeune Anacharsis en Grèce par Barthélemy, arrangé à l'usage des écoles p. Meynier*. De læste Stykker ere: *avertissement de l'auteur; introduction du voyage de la Grèce* indtil Pag. 19, fremdeles Pag. 36—87.

6 Kl. Efter Professor Borrings franske Grammatik ere flere vigtige Regler for Udtalen, og hele Formlæren repeterede. Med Hensyn til Syntaxis have Disciplene fornemmelig læst og repeteret de Stykker, der ere indøvede efter fornævnte Forfatters Stiiløvelser i Forbindelse med de til de gennemgaaede Stykker i Stiiløvelserne høsføiede syntactiske Bemærkninger. Med Dimittenderne vil hele Syntaxis blive læst. I Borrings Stiiløvelser er læst et stort Udvalg af de med ulige Numere betegnede Stykker fra Nr. 53 indtil tredie Afdeling. De gennemgaaede og repeterede Stykker af Stiiløvelserne indbefatte Reglerne for Brugen af Subjunctivet, af det nærværende Particip og Gerundiet, og af det forbigangne Particip; endvidere Læren om Verbernes Styrelse, samt om Brugen af Præpositionerne og af Nægtelserne.

Som Læsebog er afbenyttet *Etudes littéraires* par **L. S. Borring**, hvoraf følgende Stykker ere læste: **Habibrah** (Pag. 46—62); **partie dramatique** (Pag. 167—227); **retraite du maréchal Ney** (Pag. 314—330); **Napoléon Bonaparte** (Pag. 331—334); **descriptions** (Pag. 335—347, Pag. 353—393) samt **notices littéraires** (Pag. 483—520. Hovedhensigten med Læsningen af det sidstnævnte Stykke var fornemmelig den, at give Disciplene en nogenlunde klar Oversigt over den franske Litteratur fra Ludvig den Fjortendes Dage indtil den nyeste Tid. Da disse *notices littéraires* imidlertid ikke vare tilstrækkelige til Opnaaelsen af det tilsigtede Formaal, har Læreren benyttet de ypperlige *Litterairnotiser*, der findes i **Jdelers und Noltes Handbuch der französischen Sprache**, som til Klassens Afbenyttelse har været henlagt i Klassens Bogskab.

Latin*).

3 Kl. 12 Timer ugentl. Af Grotefends latinske Læsebog de latinske og danske Stykker indtil Fablerne, dog hist og her med Forbigaaelse af enkelte Exempler. Madvig's lat. Formlære er læst og repeteret flere Gange. I Begyndelsen af Skoleaaret foretoges hver Dag Dvælselse i Op-læsning. Da Grotefends Læsebog ikke er indrettet efter den fulgte Plan, at begynde med Declinationerne, søgtes disse indøvede og befæstede ved Exempler, dicterede af Læreren. I det sidste Halvaar have Disciplene gjort foreløbig Bekjendtskab med Madvig's lat. Grammatik, ikke blot med dens

*) I 3 og 4 Kl. Adj. **Sagemann**; i 5 Kl. Overlærer **Mag. Wesenberg**; i 6 Kl. Rector **Olson**.

Formulære, men ogsaa med forskjellige §§ af Casuslæren og Sætningelæren, ligesom der overhovedet hele Aaret igjennem er stræbt derhen, at Disciplene i og med Læsningen af Læsebogen vænnedes til at tilegne sig Indholdet af de §§ af Grammatikens syntactiske Deel, som Læsebogen selv gav Anledning til at omtale og indprente i Hukommelsen. Dette gjælder navnlig af Casuslæren om Reglerne for Brugen af Præpp. in og sub, Verber med 2 accus., de upersonlige Verber piget, pudet ic., Verber med Dativ og Abl., Abl. abs., Gen. obj., Tids- og Stedsbestemmelser. Af Sætningelæren ere fornemmelig de Regler blevne indøvede, som angaae Sætninger med *ut*, *ne*, *quin*, *quominus*, Acc. med Inf., rel. og conj. Sætninger, afhængige Spørgesætninger, imperativiske Sætninger, Supinum, Gerundium og Particium. —

4 Kl. 9 Timer ugentlig. Cæsar de bell. Gall. Lib. III og IV samt de første 40 cap. af Lib. V. Stil 2 Gange ugentlig efter Exempler, dicterede af Læreren. Af Madvig's Grammatik er Formulæren bleven repeteret, ligeledes Casuslæren samt de fleste til begge disse Afsnit hørende Anmærkninger. Af Sætningelæren er læst og repeteret § 349; § 354 — § 366; § 371 — § 376; § 387 — § 397; § 400; § 403 — § 405; § 411 — § 417; § 420 — 428*), samt de vigtigste til disse §§ hørende Anmærkninger. Desuden er der under Læsningen af Forfatteren givet Henvisning til mange andre §§ af Grammatikens forskjellige Afdelinger, hvilke §§ Disciplene da have maattet lære som Noget, der hørte med til Dagens Pensum. —

*) §§ ere citerede efter den nye Udgave.

5 Kl. Cæsars *Bell. Gall.* III, 12—IV *fin.*, Ciceros *Orat. p. S. Roscio Amerino*, *Dvids Metamorphos.* (udg. af *Feldbausch*) V, 341—661 („*Ceres*“) og VI, 313—381 („*Frøerne*“). Alt repeteret. Desuden cursorisk hele Klassen Cæsars *B. G.* VII, 1—34, A II, 32—III, 11 og VI, 31—35. Af *Madvigs Gram.* Syntarens 3 Afsnit og det Vigtigste af de 3 Tillæg; deraf repeteret det for B Nye. I Stil har B skriftlig gennemgaaet *Jungers Levs Mater.* 1ste Saml. S. 15—16, 31—37, 39—47, 85—98, A S. 152—184, *ex tempore* mundtligt det Meste af S. 1—16.

6 Kl. Af Ciceros *disputationes Tusc.* er læst 4de og 5te Bog; fremdeles af *Livius* den 4de Bog; *Taciti Germania*; *Virgil. Æn. libb. VIII* og *IX*; *Horatii Od. libb. I & IV* samt *ep. ad. Pisones (de arte poetica)*. Det Læste er tillige repeteret. Cursorisk er læst Stykker af *Seneca de beneficiis*. Slutningen af *Madvigs Grammatik* (fra 1 Tillæg til Syntaren) er læst og repeteret og desuden hele *Grammatiken* (ogsaa *Formlæren*) repeteret. Ugentlig i Gjennemsnit 2 skriftlige Stile (stundom *Versioner* eller *extemporale Stile*) og 1 mundtlig; de mundtlige efter *Jungers Levs Materialier*, 2den Samling Side 18—42 og Side 61—68. Af de romerske *Antiquiteter* er det Vigtigere gennemgaaet efter *Bojesens Lærebog*.

Græsk*).

4 Kl. *Bergs Schema* til *Formlæren* og af *Tregders Formlære* S. 5—130 det Vigtigere; af de uregel-

*) 34 og 5 Kl. *Overlærer Mag. Wesenberg*. 36 Kl. *Rector Olsen*.

mæssige Verber (S. 131—153) de i Læsebogen forekom-
mende. Af Bergs Læsebogs 1ste Deel udvalgte Stykker
(S. 1—59), af 2den Deel S. 33—55. Alt repeteret.

5 Kl. Xenophons Anabasis lib. II—III, 2 incl.
og Homers Odyss. lib. II læst og repeteret. Tregders
Formlære S. 1—156 og 165—168.

6 Kl. Homeri Iliad. libb. 1, 2, 23, 24. Xenoph.
Mem. Socr. lib. 4. Platonis Crito. Det læste tillige
repeteret. Med Nogle af Klassen er desuden læst Herodots
9de Bog Cap. 1—57 for at completeere, hvad der i den
foregaaende Klasse var læst af denne Bog, og samtidig blev læst
med de Dvrigte første Bog af Xenoph. Anabasis. Formlæren er
repeteret deels efter Lange deels efter Tregder. Af Mad-
vigs græske Ordsøiningslære er det Vigtigste læst. Med
den øverste Klasseafdeling gennemgaaes de vigtigere Punkter
af de græske Antiquiteter efter Bojesens Lærebog.

Hebraisk*)

5 Kl. B. Af Tidemanns hebraiske Læsebog er i første
Afsnit læst omtrent 50 Exempler. Whittes „hebraiske Sprog-
lære“ er læst indtil 10de Cap. med Forbigaaelse af 4, 6 og
7 Cap. af Boinings- og Ordbdannelselæren. — **5 Kl. A.**
Af Tidemanns Læsebog er i andet Afsnit læst en Deel
Exempler, desuden de 3 første Cap. af Genesis. Whit-
tis Sproglære indtil Ordsøiningslæren.

6 Kl. B. Genesis Cap. 15—30. A. 31— Enden,
sam repeteret hele Genesis. 4 Disciple (Møller, Michæl-
sen, Lange og Dahl) have læst de 15 første Psalmer.

*) Udj. Bahnsen.

Religion.*)

1 Kl. Af Daugaards og Stockholms Bibelhistorie er læst det gamle Testamente.

2 Kl. Af Daugaards og Stockholms Bibelhistorie er læst det nye Testamente; af Balles Lærebog de 2 første Cap.

3 Kl. Herslebs større Bibelhistorie: forfra indtil 3die Periode; af Balles Lærebog de 3 første Cap.

4 Kl. Herslebs Bibelhist. fra 4de Periode til 3die Afdeling. Balles Lærebog Cap. 4 § 8 — Cap. 6, samt Cap. 7.

5 Kl. Læren om Sønnen. Af Bibelhist. fra 3die Afdeling indtil Pag. 197 i 4de Afdeling.

6 Kl. Læren om den Helligaand og Dybslæren. Dimittenderne have repeteret Indledningen og Læren om Faderen. Af Bibelhist. det gamle Testamente; Dimittenderne have repeteret det Meste af det nye Test.

Bibellæsning: **1 Kl.** Matthæi Ev. Cap. 1 — 22. **2 Kl.** Luc. Ev. Cap. 1 — 17. **3 Kl.** Luc. Ev. Cap. 1 — 10. **4 Kl.** Matth. Ev. Cap. 22 — Enden. **6 Kl.** Johanns Ev. og Breve i Grundsproget.

Historie.*)

1 Kl. Af Jagerslevs fragmentariske Lærebog den ældre Historie. (S. 1 — 112).

*) Adj. Bahnson.

**) 1—4 Kl. Hr. Spretelsen; 5—6 Kl. Adj. Reif.

2 Kl. Efter samme Lærebog fra S. 69 (den romerske Republiks ældste Historie) til Bogens Slutning.

3 Kl. Af Allens Lærebog i Fædrelandets Historie fra de ældste Tider til Aaret 1596.

4 Kl. Efter samme Lærebog er Fædrelandets Historie læst fra de ældste Tider til Frederik den Femtes Død.

Det i ovennævnte 4 Klasser Læste er tillige repeteret.

5 Kl. Af Fædrelandets Historie er efter Allens Lærebog læst fra Aaret 1699 til den nærværende Tid; og efter Kosfods Udtog af Verdenshistorien Sverrig, Rusland, Preussen, Polen og Tydskland. Det Læste repeteret.

6 Kl. Af den ældre Historie er læst og repeteret efter Kosfods af Langberg omarbejdede større Lærebog: Staternes Historie i Lilleasien; Ægyptens, Persiens, Carthagos og Grækenlands Historie, fremdeles de romerske Keiseres Historie fra Alexander Severus indtil det vestlige romerske Keiserdømmes Undergang.

Af den nyere Historie er læst efter Allens Lærebog Danmarks Historie fra de ældre Tider indtil Frederik den Førstes Død; og tildeels efter Kosfods Udtog af Verdenshistorien: Sverrig, Rusland, Preussen, Polen, Tydskland, Ungarn, Tyrkiet, det østlige romerske Rige, Arabernes, Mongolernes, Persernes og Chinesernes Historie.

Geographic.*)

1 Kl. Ingerslevs mindre Geographic er læst saaledes, at det med smaa Stil Trykte overalt er forbigaaet, og i de fire sidste Verdensdele ogsaa en Deel af det Dvrige. Det Læste er tillige repeteret.

2 Kl. Hele Ingerslevs mindre Geographic med Tilføielse af det, der forbigaaes i 1ste Klasse, er læst og repeteret.

3 Kl. Efter Munthes af Velschow omarbejdede Lærebog er læst Europa indtil Spanien, og repeteret.

4 Kl. Efter samme Lærebog hele Europas Geographic med Undtagelse af Belgien, Holland, Storbritannien og Irland.

5 Kl. Efter fornævnte Lærebog: Indledningen til Europa, hele Europa, med Undtagelse af Tyrkiet og Grækenland.

6 Kl. Efter samme Lærebog: den physiske Geographic, Indledningen til Europa, hele Europa.

Naturhistorie.**)

1 Kl. har læst Pattedyrene og Halvdelen af Fuglene efter Strøms naturhistoriske Læsebog.

2 Kl. har læst Fugle og Krybdyr efter Bramsens og Dreyers Lærebog.

*) 1ste Klasse Adjunct Bahnsen. 2—4 Klasse Hr. Spreckelsen.
5—6 Klasse Adjunct Keis.

***) Adjunct Kferoth underviser i Naturhistorie saavel som i Mathematik og Tegning.

3 Kl. har læst Fugle, Krybdyr og Fiske efter samme Lærebog.

4 Kl. De beenløse Dyr. }
5 Kl. Botaniken. } Efter samme Lærebog.

Mathematik.

1 og 2 Kl. praktisk Regning.

3 Kl. Bergs Arithmetik (1840) Nr. 6 — 61 og 83 — 90.

4 Kl. Bergs Arithmetik Nr. 63 — 105. Svaningsens Geometrie 1 — 111.

5 Kl. Bergs Arithmetik Nr. 105 — 146. Svaningsens Geometrie 83 — 214.

6 Kl. Bergs Arithmetik Nr. 1 — 216. Svaningsens Geometrie 1 — 333.

Tegning.

Disciplene af de 4 nederste Klasser og nogle Frivillige af de høiere ere blevne bestjeftegede, hver 2 Timer ugentlig, med Frihaandstegning efter Hetschs Fortegninger, Staaltraadsfigurer og Klodser, samt geometrisk Tegning efter Hetschs geometriske Tegneskole.

Ufstenstolen, hvor Disciplene under Adjunct Reiff's Dy-
 sigt og med passende Bistand af ham kunne forberede sig paa
 den følgende Dags Pensa i Aftentimerne mellem Kl. 6 og 8
 tæller for Diebliffet 12 Disciple. Afgangen koster 1 Rbd.
 Qvartalet. Da Tiden til den franske Underviisning i 5te Kl.
 var saa knap tilmaalt, har Adj. Reiff, uden Godtgjørelse,
 tilladt denne Klases Disciple at læse og faae gjennemgaaet
 deres franske Pensa paa Ufstenstolen.

I det engelske Sprog, som ikke er optaget mellem Stolens
 Værefag, giver Adjunct Reiff privat Underviisning. Beta-
 lingen er 1 Rbd. Qvartalet.

Skolens Bibliothek

er siden den sidste Meddelelse i Skoleefterretningerne for 1847 blevet forøget med følgende Bøger.*)

I. Philologic.

- Hesiodus cum brevi annotatione critica ed. *L. Dindorf*. Lipsiæ 1825.
- Thucydides mit erkl. Anm. von *K. W. Krüger*. 1—2 B. Berlin 1847.
- Xenophontis Anabasis Cyri mit erkl. Anm. von *K. W. Krüger*. Berlin 1845.
- Oratores Attici, ed. *J. G. Baiterus et H. Sauppius*, fasc. 1—7. Turici 1838—45. 4.
- Demosthenis orationes selectæ, recogn. et explic. *Herm. Sauppe*, vol. 1, fasc. 1. Gothæ 1815.
- Demosth. orat. in Aristocratem ed. *E. G. Weber*. Jenæ 1815.
- Fr. Winiewski* Commentarii histor. et chronolog. in Demosth. orat. de Corona. Monasterii 1829.
- Aristophanes's Komædier, oversatte fra det Græske ved *J. Krag*. 1ste Deel. Odense 1825.
- **Stephani* thesaurus graecae linguae ed. *Hase et C. et L. Dindorf*. Vol. VI, fasc. 8. Vol. VII, fasc. 1.
- K. W. Krügers* Griechische Sprachlehre für Schulen. 1ster und 2ter Th. 1stes Heft. Berlin 1846.
- K. S. Hermann's* Griechische Antiquitäten I. Staatsalterthümer II. Gottesdienstliche Alterth. 1—2 B. Heidelberg 1841—46.
- Schoemann* antiquitates juris publici Græcorum. Gryphisw. 1838.
- S. C. Petersen*, Om Epheterne og deres Distasterier i Athen. Kbhvn. 1847. 4. (Gave fra Forf.)
- K. O. Müller's* Handbuch der Archæologie der Kunst, 3te Auflage durch *S. G. Welcker*. Breslau 1848.
- Q. Horatii Flacci* Epistolæ commentariis uberrimis instructas ed. *S. Obbarius*. Fasc. 7mus et totius operis ultimus cont. epp. XVII—XX. Lipsiæ 1847.
- T. Livii* histor. libb. 1—V, mit erkl. Anm. von *G. Ch. Crusius*. Hannover 1846—47. 5 Hefter.
- Latinsk-Dansk Ordbog af *P. Arnesen*. 4de Hefte.

*) De med * betegnede ere sendte fra det lærde Skolevæsenes Overbestyrelse.

Madvigii opuscula altera. Hafniae 1812.

Real-Encyclopädie der class. Alterthumskunst. von Aug. Pauly, fortgesetzt von Ch. Walz u. W. S. Teuffel. 85—98 Lieferung.

Reisebilleder fra Syden af J. L. Ussing, 2 Hefter. Kbhvn. 1847.

2. Historie.

Römische Zeittafeln von Roms Gründung bis auf Augusti Tod von L. W. Fischer. Altona, 1846. 4.

*Beckers Verdenshistorie, oversat af J. Kiise. 14 B. 1—6 S.

A. Thiers, Consulatets og Keiserdømmets Historie, oversat af Magnus. 58—70 Lev.

J. L. Rohmanns Skildringer af den nyeste Tids Historie. 3die Deel. Odense 1848.

Wedel Simonsen, Udsigt over Nationalhistoriens ældste og mærkeligste Perioder. 1—2 Deel og 3die Deel, 1ste Hefte. Kbhvn. 1813—1816.

Nyerup, Karakteristik af Kong Christian den Tjerde. Kbhvn. 1816.

Nyerup, Efterretninger om Kong Frederik den Tredie. Kbhvn. 1817.

*P. W. Beckers Samlinger til Danmarks Historie under Kong Frederik den Tredies Regjering af udenlandske Arkiver. 1ste Deel. Kbhvn. 1847.

J. A. Sost, Mærkværdigheder i Frederik den Femtes Levnet og Regjering. Kbhvn. 1820.

J. v. Kæder, Danmarks Krigs- og Politiske Historie fra 1801 til Freden ved Jönköping 1809. 2den Deel. Kbhvn. 1847.

Snorre Sturlesons norske Kongers Sagaer, oversatte af Jacob Mal. 1—3 Bind. Christiania 1838—39. 4.

3. Geographie og Statistik.

*Mansas Kort over Nørrejylland, Pl. 6 og 8.

Bergsøe, den danske Stats Statistik. 3 B. 1—3 S.

Nyerup, Tilstanden i Danmark og Norge i ældre og nyere Tider. 5 Dele. Kbhvn. 1803—1806.

*S. P. Selmer, Aarbog for Kjøbenhavns Universitet og øvrige høiere Underviisningsanstalter for 1846. Kbhvn. 1847.

*Statsregnskabet for 1846. Kbhvn. 1848. 4.

*Statsbudgettet for 1848. Kbhvn. 1848. 4.

4. Nyere Sprog og Litteratur.

- Danske Viser fra Middelalderen ved Nyerup, Rahbek og Abrahamson. 5 Dele. Kbhvn. 1812—14.
- Udvalg af danske Viser fra Midten af det 16de til Midten af det 18de Aarh. ved Nyerup. 2 Dele. Kbhvn. 1821.
- Peder Lollens Ordsprog ved Nyerup. Kbhvn. 1828.
- Peder Svvs Ordsprog ved Nyerup. Kbhvn. 1807.
- Tøger Keenbergs poetiske Skrifter. 2 Dele. Kbhvn. 1769.
- Tyge Kothe om Nordens Statsforfatning. 2 Dele. Kbhvn. 1781—82.
- Tyge Kothe, Philosophies Ideer til Kundskab om vor Art. 2 Dele. Kbhvn. 1788—89.
- O. J. Samsøes digteriske Skrifter, udg. af Rahbek. 2 Dele. Kbhvn. 1805.
- J. C. Todes samlede danske Skrifter. 6 Dele. Kbhvn. 1793—97.
- P. A. Seibergs udvalgte Skrifter ved J. C. Lange. 1—2 Deel (Rigsvalerfedlens Hændelser). Kbhvn. 1833—34.
- M. C. Bruuns poetiske Forsøg. 1ste Deel. Kbhvn. 1797.
- K. K. Raff, Undersøgelse om det gamle nordiske Sprogs Oprindelse. Kbhvn. 1818.
- A. M. Petersen, det danske, norske og svenske Sprogs Historie. 2 Dele. Kbhvn. 1829—30.
- P. E. Müllers Sagabibliothek. 3 Dele. Kbhvn. 1817—20.
- Nyerup, Almindelig Moerstaabslæsning i Danmark og Norge gjennem Aarhundreder. Kbhvn. 1816.
- Rahbek og Nyerup, den danske Digtekunsts Middelalder. 2 Dele. Kbhvn. 1805—8.
- Rahbek, Om Holberg som Lyfispildigter, 3 Dele. Kbhvn. 1815—17.
- Rahbek og Nyerup, Udsigt over den danske Digtekunst under Kong Frederik den Femte. Kbhvn. 1819.
- Rahbek og Nyerup, Udsigt over den danske Digtekunst under Kong Christian den Syvende. 1ste Deel. Kbhvn. 1828.
- Nyerup og Kraft, dansk og norsk Litteraturlericon. 2 Dele. 4. Kbhvn. 1818—19.
- *Th. S. Erselew, Almindeligt Dansk Forfatterlexicon. 10de Hefte. Kbhvn. 1847.
- Gespräche mit Göthe, von J. P. Eckermann. 2 Dele. Leipzig, 1837.
- Jürs og Kungs Materialier til Brug ved Oversættelse fra Dansk til Tydsk. Første Coursus. Kbhvn. 1846.

Abrahams, franske Stiilovesser. Kbhvn. 1829. (2 Exemplarer anskaffede).

*Les Romans du Rénard, par *M. A. Rothe*. Paris 1815.

5. Pædagogik og Underviisningsvæsen.

Carl v. Kaumer's Geschichte der Pædagogik, 3ter Th. 1ste Abtheilung. Stuttgart 1847.

*Exercer-Reglement for det danske Infanterie. 1846. Kbhvn.

6. Naturvidenskab.

Kosmos, Entwurf einer physischen Weltbeschreibung von *Alex. v. Humboldt*. 2ter Band. Stuttgart u. Tübingen. 1847.

Danmarks samt Hertugdømmernes Fugle i naturtroe Afbildninger, af *N. Kjørbølling*. 1—3 Hefte. Fol. Kbhvn. 1847.

7. Tidsskrifter.

Dansk Ugekrift, udgivet af *Schouw*. 2den Række. 1—8 B.

Clausens og *Sohlenbergs* Tidsskrift for udenlandsk theologisk Litteratur 1847, 2—4 H. 1848, 1 H.

Jahn u. *Kloß*, neue Jahrbücher für Philos. u. Pädag. 48 B. 4 H. 50 B. 1—4 H. 51 B. 1—4 H. 52 B. 1—4 H. 53 B. 1 H. Supplementb. 13 B. 2—4 H.

Mager's Pædagog. Revue. 8ter Jahrg. Juni—October, December. 9ter Jahrg. Januar—April.

**T. Molbed*, Nyt historisk Tidsskrift. 1 B. 2 H. 2 B. 1 H.

S. Krøyer, Naturhistorisk Tidsskrift, Ny Række, 2 B. 4 og 5 Hefte.

*Oversigt over Vidensk. Selskabs Forhandl. ved *S. C. Ørsted*. 1846, Nr. 7 og 8. 1847, Nr. 1—8.

*Forelæsninger og Ovelser ved Kbhavns Universitet og den polytechn. Anstalt i Sommersemestret 1847. — Ugelebes for Vintersemestret 1847. — De samme Lister paa Latin. 4.

*Charakterliste over Examen artium i 1847 samt i Decbr. s. A. Fol.

*Charakterliste over anden Examen i 1847. Fol.

8. Academiske Disputationer.

**M. Triev*, de symptomatologia meningitidis cerebialis acuta. Hafniæ 1847.

**M. Hassing*, de colica scortorum. Havniæ 1848.

9. Academiske Jubeldelsesskrifter.

- ***S. C. Sibbern**, Bidrag til at opklare den kristelige og kirkelige Frihed saavel i Almindelighed som med Hensyn til Danmark i Særdeleshed. (Kbhavns Universitets Progr. ved Kongens Fødselsfest 1847). 4.
- ***L. N. Kothe**, Om Holger Danske. (Sorø Acad. Progr. i samme Anledning). 4.
- ***C. T. Engelstoft**, de confutatione latina, quæ apologiæ concionatorum evangelicorum in comitiis Havniensibus anno 1530 traditæ opposita est. (Kbh. Univ. Progr. ved Reformationensfesten 1847). 4.
- ***N. Oehlenschläger**, Mindebildt over Kong Christian den Ottende. (Kbh. Univ. Progr. ved Sorgfesten over Kongens Død). 1848. 4.

10. Skoleprogrammer for 1847.

Metropolitanskolen, **B. Borgen**, tvende Skoletaler.

Borgerdydsskolen paa Christianshavn, **Mag. M. Sammerich**, om den rette Grundighed.

Det von Westenfte Institut, **S. G. Bohr**, Skoleefterretninger.

Borgerdydsskolen i Kbhvn., **C. D. Rimestad**, Skoleefterretninger.
Frederiksborg Skole, nogle Bemærkninger om Religionsunderviisningen i de lærde Skoler, af **Adj. L. de Richelieu**.

Slagelse Skole, **Mag. C. W. Elberling**, Anmærkninger til Horatius's femte Brev i første Bog.

Sorø Skole, **Dr. L. F. Bojesen**, de duobus codicibus Sallustii hauniensibus.

Ødense Skole, det kirkelige Kalendervæsen, 1ste Hefte, af Overlærer **Dr. Paludan-Müller**.

Nykjøbing Kathedralskole, **C. P. Rosendahl**, om de Gamle, navnlig Grækerne, som den nyere Verdens Lærere.

Aalborg Kathedralskole, Ledetraad for den første Underviisning i dansk Sproglære, af **Adjunct Jermin**.

Biborg Kathedralskole, **S. C. Olsen**, Skoleefterretninger.

Århuus Kathedralskole, om danske Læsebøger for Begyndere, med særegt Hensyn til den af **Funch**, **Rogind** og **Warburg** udgivne Læsebog, af **Adjunct J. Rogind**.

Århuus Realskole, **K. C. Nielsen**, Skoleefterretninger.

- Ribe Cathedralsskole, **C. A. S. Bendtsen**, fortsatte Bemærkninger om den provisoriske Underviisningsplan af 25 Juli 1845.
— Bidrag til Skildring af Ribe By i de forrige Aarhundreder (3die Hefte), af **P. Adler**, Adjunct.
- Randers Skole, **Dr. C. A. Thortsen**, Skolefesterretninger.
- Sorsens Skole, **Sveveren Ricimer** og det bestrømerste Keiserrige, af **L. Thornam**, Adjunct.
- Rolding Skole, om dansk Grammatik og danske Grammatikfer, af Overlærer **C. Trojel**.
- Ronne Skole, **S. A. Whitte**. *Collatio codicum II Havniensium cum editione Elberlingiana G. Julii Caesaris Commentt. de B. G.*
- Reikavik Skole, **Dr. S. Scheving**, *Biddættir vld islenzka málsáttti*. **Dr. Egilsson**, Skolefesterretninger.
- Rensborg Skole, **Dr. S. Koester**. 1) *Exponitur de rerum inventione ac dispositione, quae est in Lysiae atque Antiphontis orationibus*. *Scriptis P. G. Ottesen*, Dr. phil. 2) *Fastos gymnasii composuit Rector*.
- Slesvig Skole, **J. P. A. Jungclausen**; die Oedipusfage und ihre Behandlung bei Sophokles, von **Dr. Lübker**.
- Haderslev Skole, **C. A. Brauncifer**. Haderslevens Seewesen in alter und neuer Zeit, von **Dr. Michelsen**, Subrector.
- Husum Skole, **Dr. J. A. G. Schütt**. Einige Worte über die Unzulänglichkeit eines bloß passiven Verhaltens der Schüler in Bezug auf den mathematischen Unterricht, von **Lohse**.
- Altona Gymnasium, **J. S. C. Eggers**. Erstes Buch der Geschichte Mithridates des Großen, von **Professor Strandsen**.
- Kiel Skole, **Prof. Dr. J. S. Lucht**, Bericht über den Lehrgang der Stadtschule.
- Oløn Skole, **Prof. Dr. Tvede**. *De Platonis Cratylo disputat C. A. Klander*.
- Glücksstadt Skole, **J. S. Horn**. Einzelnes zur Geschichte Glücksstadts und Crempes, von **A. C. Lucht**, Conrector.
- Melbors Skole, **Dr. S. Dorn**. Sprachstudium, Naturwissenschaft und algemeine vergleichende Geographie von **Dr. und Subrector Dreis**.
- Nagelborg Skole, **S. Kieck**, Andeutungen über den Zusammenhang des Gymnasiums mit der Kirche.
- *Programmer for 1846 fra de preussiske Skoler, nemlig fra Brandenburg 19, Pommern 6, Posen 6, Preussen 17, Rhinlandene 20, Sachsen 21, Schlesien 22, Westphalen 12.

Discipelbibliotheket

er blevet forøget med følgende Bøger. Ved den rigeligere Forøgelse de foregaaende Aar var opstaaet en Underbalance, der iaar gjorde en Indskrænkning i Anskaffelsen af Bøger nødvendig.

Beskrivelser over Folk og Lande.

Skizze einer Wanderung durch einen Theil der Schweiz u. von Schultes. 1820.

Romaner og Fortællinger.

Kroniker fra Christian den Andens Tid af Carl Bernhard. 3 Dele. Lorenz Stark, en Charakteerskildring af Engel. overs. af Rahbek.

Digte og Skuespil.

Danste Kjømpeviser til Skolebrug, ved A. F. S. Grundtvig.
Chinafarerne, af P. A. Seiberg.
Niels Ebbesen af Rorneriis ved Sander.

Tidskrifter.

Monrad, dansk Venning-Magazin for 1847, 2det B. 1848, 1 B.
Magazin for Natur- og Menneſkekundskab, 1847, 3 og 4 H. 1848,
1 og 2 H.
Blichers biograph. Tidskrift 1ste Hefte (Göthes Biographie).

Til Brug ved Sangunderviisningen er i dette Skoleaar anskaffet et Pianoforte af Hornungs Fabrik, samt en linieret Nodetavle. I første Klasse er anbragt en Hængelampe. Svømmeslaaden er bleven forshuet med Sideseil.

Summarisk Oversigt over Viborg Kathedralskoles Indtægt og Udgift i 1847:

Indtægt.

Renter	1,436 Rbd. 25 St.
Jordebogsindtægter	10,665 — 23 $\frac{1}{4}$ —
Skolecontingenter	1,295 — " —
Indkomster fra Læseø	810 — 32 $\frac{1}{2}$ —
Extraordinaire Indtægter	16 — 53 —
Beholdning fra 1846	3,048 — 31 $\frac{1}{2}$ —
Restancer fra 1846	578 — 1 —
Ifølge Decisionsposter	= — 6 —
Indfrieede Laan	2,752 — 10 —
Refunderede Gagesforfud	1,181 — 24 —
Tilskud fra den almindelige Skolefond	189 — " —
Summa	21,963 Rbd. 14 $\frac{1}{4}$ St.

Udgift.

Gager og Gratificationer	6,763 Rbd. 32 St.
Til Lærelærere og for de faste Læreres Extra- timer	756 — 64 —
Pension til Rector Hasfelbsch	1,133 — 32 —
Tilskud til Biblioteket og det videnskabelige Apparat (foruden Legatrenter 20 Rbd.)	477 — 54 —
Bygningernes og Inventariets Vedligeholdelse	402 — 40 —
Brændsels- og Belysningsforbrødenheder	228 — 14 —
Skatter og Afgifter	935 — 86 —
Regnskabsforelsen	290 — 30 —
Testamentariske Forpligtelser	180 — " —
Løbende og tilfældige Udgifter	449 — 45 —
Extraordinaire Udgifter	163 — 68 —
Ifølge Decisionsposter	= — 23 $\frac{1}{2}$ —
Udsatte Capitaler	2,325 — 18 —
Bevilgede Lønningsforfud	1,400 — " —
Afgivet Overskud til den alm. Skolefond	3,000 — " —
Restancer ved Udgangen af 1847	8 — " —
Beholdning ved Udgangen af 1847	3,448 — 83 $\frac{3}{4}$ —
Summa	21,963 Rbd. 14 $\frac{1}{4}$ St.

Stipendiefondens Capital udgjorde ved Udgangen af 1847 5357 Rbd. 64 Sk., og Fonden har i Aarets Løb haft en Renteindtægt af 214 Rbd. 39 Sk. Stipendiefondens constante Beholdning, 130 Rbd. 48 Sk., indestaaer, i Forening med Stipendiaternes Dplag, i Viborg Sparekasse.

Med stor Glæde kan jeg berette, at Skolens Stipendiefond iaar (1848) har modtaget den betydelige Tilvært af 5000 Rbd. i 4 pCt. rentebærende Kongelige og Creditkassens Obligationer, som ere Fonden testamenterede af sal. Consistorialraad Caspar Altenhoff Bjørn, Præst ved Bemmetofte Frøekloster, som afgik ved Døden den 28de Mai 1847. Testator blev i 1787 dimitteret fra Viborg Skole, hvilken han saaledes paa en i vore Tider sjelden Maade har gjengjældt de i Ungdommen modtagne Belgjæringer, som hos ham havde baaret gode Frugter. Hans Gave er kommen paa et Sted, hvor den i Sandhed behøvedes. Vre og Belsignelse med hans Minde!

Skolens Beneficiere have i indeværende Skoleaar været saaledes fordeelte:

Høieste Stipendium, 50 Rbd.: Ingen.

Mellemste Stipendium, 35 Rbd.: 1) Claus Dahl; 2) Jens Christensen; 3) Jens Dybdahl.

Laveste Stipendium, 20 Rbd.: 1) A. P. Møller; 2) H. Hoff; 3) E. Wesenberg; 4) F. A. Willgaard; 5) D. Thorsen.

Fri Underviisning: 1) J. C. Stochholm; 2) N. Smith; 3) E. Christensen; 4) W. Hoff; 5) M.

S. Lumholdt; 6) J. Holm; 7) H. E. Mygind; 8) H. D. Nielsen. Som extraordinaire Gratister endvidere: E. Olsen og M. Wesenberg.

Underviisning for nedsat Betaling (ifølgeagl. Resol. af 29de Novbr. 1816): 1) E. Faber og 2) F. Buchwaldt.

De tvende Skolen tillagte Portioner af det Moltkeske Legat nydes af M. S. Lumholdt (fra den 11te Decbr. 1846) og E. J. Olsen (fra den 11te Decbr. 1847), af hver med 40 Rbdlr. aarlig. Det Mallingske Legat (Renten af 1800 Rbd. med Fradrag af $\frac{1}{4}$ Procent), bestemt for Dimitterede fra Viborg Kathedralskole, blev for 1847 tillagt Carl Marinus Reisch.

Af Renten af det Jesenske Legats Dplagscapital nyder Discipelen Jens Christensen den ene Portion (omtrent 10 Rbd.), den anden er vacant. Udneevnelsen skeer af Biskoppen og Stiftsprovsten*). Det Juulske Legats Rente oppebæres af de fra Viborg Kathedralskole Dimitterede: Leonhard Petersen og Daniel Vater.

*) Hele Renten af den oprindelige Capital oppebæres nu af en Discipel i Aarhus Kathedralskole, som er i Slægt med Testatrix.

Den offentlige Examen i Viborg Kathedralskole for Aaret 1848

foretages i følgende Orden:

Skriftlig Prove.

Onsdagen den 19de Juli:

Dansk Stil 8—12. V og VI Klasse.		Dansk Stil 8—11. I, II, III, IV Klasse.
Latinsk Versjon 3—6. VI Klasse.		Regning 3—5. I, II Klasse.

Torsdagen den 20de Juli:

Latinsk Stil 8—12. V og VI Kl.		Latinsk Stil 8—11. IV Klasse.
Tydfst Stil 3—6. VI Klasse.		Regning 3—5. III Klasse.

Mundtlig Prove.

Løverdagen den 22de Juli:

8—10 $\frac{1}{2}$. V Klasse Latin.		8—9 $\frac{1}{2}$. I og II Klasse Tydfst.
3—4 $\frac{1}{2}$. V Klasse Geographie.		10—11. III Klasse Fransk.
4 $\frac{1}{2}$ —5 $\frac{1}{2}$. IV Klasse Latin.		3—5. VI Klasse Tydfst.

Mandagen den 24de Juli:

8—10. VI Klasse Latin.		8—10. V Klasse Hebraisk.
10—11 $\frac{1}{2}$. I og II Kl. Naturhistorie.		10—11 $\frac{1}{2}$. IV Klasse Fransk.
3—4. III Klasse Latin.		3—5. VI Klasse Mathematik.
4—5. III Klasse Dansk.		

Tirsdagen den 25de Juli:

8—10 $\frac{1}{2}$. V Klasse Græsk.		8—9 $\frac{1}{2}$. IV Klasse Religion.
3—5. V Klasse Tydfst.		9 $\frac{1}{2}$ —11. I og II Klasse Religion.
		3—4. IV Klasse Græsk.
		4—5. III Klasse Arithmetik.

Onsdagen den 26de Juli:

8—10. VI Klasse Græsk.		8—10. V Klasse Fransk.
10—12. III Klasse Historie og Geographie.		10—11. IV Klasse Tydfst.
3—4. II Klasse Fransk.		3—6. V Klasse Mathematik.
4—5 $\frac{1}{2}$. VI Klasse Hebraisk.		

Torsdagen den 27de Juli:

8-10.	VI Klasse Religion.	8-10.	I og II Klasse Dansk.
10-11.	III Klasse Lydst.	10-11½.	VI Klasse Fransk.
3-6.	V Klasse Religion.	3-4.	IV Kl. Naturhistorie.

Fredagen den 28de Juli:

8-10.	IV Klasse Historie og Geographie.	8-9½.	III Klasse Religion.
10-11.	V Klasse Historie.	10-11.	I og II Kl. Geographie.
3-5.		3-5.	IV Klasse Mathematik.

Lørdagen den 29de Juli:

8-10.	V Klasse Naturhistorie.	8-9½.	I og II Klasse Historie.
10-12.	VI. Klasse Historie og Geographie.	10-11.	III Klasse Naturhistorie.
3-5.	Gymnastik. *)		

Mandagen den 31te Juli om Formiddagen Kl. 11 foretages Translocationen. August Maaned er bestemt til Sommerferie. Fredagen den 1ste September om Formiddagen Kl. 8 møde de til Optragelse i Skolen anmeldte Disciple for at underkastes en mundtlig og skriftlig Prøve, hvorefter deres Plads i Skolen bestemmes. Samme Dags Eftermiddag Kl. 3 samles alle Skolens Disciple og medbringe de Lære- og Læsebøger samt Hefter til skriftlige Arbejder, som det er blevet dem paalagt at anskaffe sig; hvorefter Pensa for den følgende Dag foresættes af Lærerne. Lørdagen den 2den September tager Underviisningen i det nye Skoleaar sin Begyndelse.

Til at overvære den mundtlige Deel af Skolens aarlige Hovedexamen, saavel som Translocationen, indbydes herved Disciplenens Fædre og Foresatte samt Andre, som have Interesse for Skolens Virksomhed.

F. C. Olsen.

*) Jaar finder ingen offentlig Sangprøve Sted, da Sopranisternes Antal deels ved Sygdom deels ved Stemmens Overgang i den senere Tid er blevet i høj Grad indskrænket, hvortil kommer, at den egentlige Syngelærer er fraværende, og Adjunct Wolle kun midlertidigen og ikke ubetinget har villet træde ind i hans Function.

